

Presidentens åpningstale

Tannlegeforeningens president Gunnar Lyngstad åpnet NTFs landsmøte i jubileumsåret på denne måten:

Kjære landsmøtedeltakere, æresmedlemmer og gjester – velkommen til Tannlegeforeningens landsmøte, og gratulerer med dagen! For ett hundre og tjuedefem år siden ble Den norske tannlegeforening stiftet på denne dagen. Det er derfor en ekstra glede å ønske dere vel møtt i dag.

Ett hundre og tjuedefem, det er en anstendig alder og i motsetning til en jevnaldring, nemlig partiet Venstre, er NTF en høyst vital organisasjon – langt over sperregrensen. Det er vel klart når vi konstaterer at landsmøtet aldri tidligere har samlet så mange deltagere. På vegne av ansatte og sentrale tillitsvalgte håper jeg at dette landsmøtet med jubileumsmarkeringen blir en minnerik opplevelse.

Og hvordan har så jubilaranten det – tannhelsefaglig og fagforeningsmessig?

Når jeg våger å spørre er det vel først og fremst fordi vi har oppnådd mye, også i årene etter 1984, da foreningen rundet hundre år.

Tannhelsemessig har det vært fremgang. Vi har flere som søker våre tjenester, og de som kommer får stadig bedre tannhelse og vi kan tilby mer teknisk avanserte tannhelsetjenester. Teknologisk har vi gjort store fremskritt. De siste tjuedefem årene har vi hatt periodevis problemer med å få tannlegene spredt tilstrekkelig geografisk, men nå ser det ut som vi får bedre tilgang på nye tannleger også i offentlig sektor. Det kan skyldes at vi har klart å få til noen gode lønnsoppgjør. Dog, og det er forhandlingsutvalget meddelt, vi klarer heller ikke hos oss å holde på likelønnsprinsippet helt ut.

NTFs president Gunnar Lyngstad åpnet jubileumslandsmøtet på Lillestrøm 15. oktober 2009. Foto: Heiko Junge/Scanpix.

Det er med overraskelse at vi konstaterer at mennene har hatt bedre lønnsutvikling enn kvinnene. Dette må vi ha større fokus på i kommende oppgjør.

Jeg har også en sterk henstilling til jentene i offentlig sektor om å tenke lederstillinger som en mulig karrierevei. Vi står overfor store utfordringer i kommende år fordi mange ledere pensjoneres. Det er en mulig vei til å jevne ut lønnsforskjeller mellom kvinner og menn.

Bruk av IT blant tannlegene gir store muligheter for effektiv drift og bedre pasientbehandling. Gjennom prosjektet ELIN-t samarbeider NTF med fylkestannlegene, KS og Helsedirektoratet for å legge til rette for elektronisk kommunikasjon mellom tannlegene på den ene siden og myndighetene, pasientene, annet helsepersonell og kolleger på den andre. Første trinn inneholder tjenester som skal være klare for praktisk bruk i løpet av neste år.

En absolutt forutsetning for å håndtere pasientenes helse- og personopplysninger er at disse tas vare på, på en sikkerlig måte. Datatilsynet har i år

hatt flere tilsyn hos tannleger og avdekket at tannlegene står overfor en del utfordringer. NTF tar situasjonen seriøst og vil gjøre sitt for å bidra til at tannlegene blir bedre på informasjonsikkerhet i tråd med de kravene som stilles i lovverket, og som er samlet i Norm for informasjonsikkerhet.

Første januar 2011 er en dato alle tannleger bør merke seg. Fra denne datoen stiller HELFO krav om at alt trygdeoppgjør skal skje elektronisk over Norsk Helsenett. Da må også informasjonsikkerheten være på plass, og vi kan forvente at Datatilsynet vil intensivere sin kontrollvirksomhet overfor tannleger etter denne datoen. NTF vil bistå sine medlemmer i å oppfylle alle lovkrav.

IT, kommunikasjon og informasjonssikkerhet vil være et tema både på informasjonsmøtet, på NTFs stand og i eget foredrag fredag ettermiddag.

I Tromsø ble første kull tannleger uteksaminert i vår. 11 tannleger besto, og det er verdt å merke seg at alle har blitt i den nordlige landsdel, så langt jeg har erfart. Jeg vil gratulere Tromsø

med denne milepælen. Det har vært mange utfordringer underveis, men nå er dere i gang og vi ønsker dere lykke til videre.

Det er ett hundre år siden tannlegeutdanningen startet på det som da het Statens tannlegeinstitutt og senere ble Tannlegehøyskolen, og det er femti år siden det ble opprettet eget odontologisk fakultet ved Universitetet i Oslo. Jeg håper markeringen av disse begivenhetene er med og setter søkelys på kunnskapsmiljøene ved alle fakultetene og utdanningene. Det er viktig å sikre økonomien slik at videreutdannings- og forskningsmiljøene styrkes. Det er det et klart behov for. Dette må vi ha oppmerksomhet rundt i kommende år, for det vil ta tid før kompetansesentrene kan bidra her.

Men kompetansesentrene er i gang og nå gjelder det.

Ved åpningen av forrige landsmøte refererte jeg til Goldman Sachs som spådde at helse ville styre unna det som den gangen var den begynnende krisen i finansmarkedene. Vi har ikke skåret helt unna, og vi har hørt om temporær minkende etterspørsel hos noen tannleger. I en undersøkelse som Synovate har gjort for Tannlegeforeningen for en måneds tid siden viser det seg at halvparten av de spurte hadde vært hos tannlege de siste seks månedene. 88 prosent av de spurte hadde vært inne de siste 24 månedene. Åtte prosent hadde utsatt behandling på grunn av kostnader, og fire prosent av de spurte hadde avslått behandling fordi det ble for kostbart for dem. Det er ikke så store endringer siden den forrige målingen i 2001, men den sier altså at det er noen færre som besøker oss hvert år nå enn tidligere. Ser vi over en toårsperiode, er oppslutningen like stor nå som for åtte år siden. Dette kan stemme godt overens med undersøkelsen på 35-åringene som ble publisert i Tidende nettopp, der det slås fast at tannhelsen hos dem er i bedring. Og dét faller pent sammen med en mer individualisert innkallingsordning for pasientene.

Så kan undersøkelsen tyde på at det etterspørres mindre av det vi kan kalle avansert odontologi. Og det kan vel også henge sammen med at vi stadig får en bedre tannhelse, og at vi som pasienter klarer å ta vare på våre tenner bedre nå enn tidligere.

Vi har altså stor oppslutning om våre tjenester fra publikum. Tannturisme og billigtannleger er et tema i mediene. Dette er fenomener som vi må lære oss å leve med, slike tilbud vil komme til å være en del av det odontologiske mangfoldet i framtida. Men vi skal ta konkurransen på alvor og la den være et korrektiv til vår egen virksomhet.

Stortingsvalget gav fire nye år med rødgrønn regjering. Soria Moria II sier:

«Regjeringen vil sikre tilgangen på tannhelsetjenester og følge opp Stortingsmelding 35 om framtidens tannhelsetjenester. Vi har som mål at det offentlige skal ta et større ansvar på tannhelsefeltet og utrede ulike modeller med sikte på at det etableres et tak på hvor mye den enkelte selv skal dekke av utgifter til nødvendig tannbehandling. Vi vil innføre gratis tannhelsekontroll for alle over 75 år». Når det gjelder NTFs arbeid med en eventuell reform viser jeg til NTFs informasjonsmøte. (Se egen sak s. 944, red. anm.)

Men det er en annerledes økonomisk virkelighet regjeringen må forholde seg til. Statsbudsjettet som ble lagt frem tirsdag (13. oktober, red. anm.) gir ikke grunn for de store endringer nå. Det er business as usual. Det settes av 1,4 milliarder til trygd, altså en forholdsvis beskjeden prosentvis oppgang.

Helse- og omsorgsdepartementet ønsker å etablere et samarbeid med Barne- og likestillingsdepartementet om prisopplysning på tannhelsetjenester. NTF tror dette er en riktig retning å gå i, og vil gjerne samarbeide om et slikt arbeid.

Lønn til kandidater under spesialistutdanning nevnes ikke spesielt, men det gis tilskudd til utdanningsinstitu-

sjonene for at det til sammen kan tas opp 70 kandidater og 10 kandidater som kan ta et tosidig løp, såkalt dobbeltkompetanse. NTF må altså fortsette å arbeide for lønn til kandidatene.

Hvis jeg skal gjøre den internasjonale tannlegeorganisasjonen, FDI's ord til mine: *leading the world to optimal oral health*, kan vi nok slå fast at vi er et godt stykke på vei. Men vi er ikke i mål. Hvordan vi skal kunne nå dem som har størst behov er en stor utfordring som mange land sliter med. Skal jeg ønske meg noe i de kommende år, må det være at vi som utøvende tannleger, i et tverrfaglig samarbeid skal kunne identifisere og gi et godt tilbud til dem som vi i dag ikke når på en tilfredsstillende måte. Her ligger det utfordringer, både for den kommunale omsorgstjenesten, helsetjenesten og til sist både den private og offentlige tannhelsetjenesten.

Det ligger et potensial i disse utfordringene også, og jeg synes vi skal ha et tydeligere fokus på å løse disse i neste epoke av foreningens historie.

Avslutningsvis vil jeg dele med dere litt fra hovedstyrets arbeid: Vi har konstruktive diskusjoner og vi tar viktige beslutninger i fellesskap. Vi har klart å enes i de aller fleste spørsmål, og det er et godt indre miljø. Takk til hovedstyrets medlemmer for godt arbeid.

Takk også til fagnemnden for samvittighetsfull og stor innsats, og spesielt vil jeg gi honnør til dere for det ekstraordinære arbeidet i forbindelse med årets landsmøte og jubileum.

Men hverken hovedstyre eller fagnemnd hadde kunnet utrette så mye uten sekretariatets bistand. Jeg vet det har vært lange dager og dere har stått på for å dra dette i land. Det kommer så definitivt ikke av seg selv.

Så Sissel Dahl. Du må komme hit og ta mot hyllest på vegne av alle ansatte i NTFs sekretariat.

Med dette erklærer jeg Den norske tannlegeforenings landsmøte med Nordental 2009 for offisielt åpnet.